

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto Rico, 4.—Extranger, 5

LA FESTA DE SANTA LLUCIA

FELICITACIÓ

En tan memorable día
rebeu, oh noble patró,
l' homenatje que us envía
la colla que us te per guía,
per jefe ó per protectó.

CRÓNICA

RAMÓN ROSSELL

Hi ha persones al món que viuen de fer plorar; en Ramón Rossell vivia de fer riure.

D'ell pot dir-se que va trasplantar a Madrid la broma, no diré catalana, però sí barcelonina: y barcelonina no dels nostres temps, sino la década joyosa del 60 al 70, en que la nostra ciutat, que no era de molt tan populosa com avuy, ni tenia encare fums de gran capital, procurava fer-se uns tips de riure de primera.

Els artistes de aquell període no coneixian ni somiavan certes fasses extravagants del modernisme, com tampoch concebían que poguessen crearse Academies de Sant Lluch, ni que fos per atreure's els encàrrechs de la gent devota ó que aparenta serho. ¡Bons eran ells per cultivar aquesta especie de positivisme místich ó hipòcrital...

Els seus centres no estavan baix l'advocació de cap sant. Els sants a las iglesias. Per única patrona tenian una deitat falaguera: l'Alegría, aqueixa amiga de la joventut que sab ser jove ab tota l'ànima, de la joventut sana y sense replechs que no disfressa 'ls seus pensaments, ni cohibeix la seva consciencia, de la joventut franca y expresiva, refractaria de tot càlcul acomodaticí y que comprenent lo que valen, disfruta a cor obert tots els goigs de la primavera de la vida.

Era l'Alegría la deitat tutelar del *Taller Rull* y la del *Gavilán*, per altre nom *Taller Embut*, y bé pot dir-se qu' estava diluhida en l'ambient de aquells centres de expansió y de fraternal companyerisme fins al punt de que tots quants els freqüentavan no podían menos de respirarla com un ayre vital, com un perfúm embriagador.

Y per aixó disfrutavan tant, al entremesclar ab l'exercici del art, las festas y las bromas mes estupendas. Sense deixar de pintar ó d'esculpir, de cantar ó d'escriure, de formar interessants colleccions de antiguitats ó d'ensajarse en lo cultiu del art escénich, en las horas de vaga y expansió pensavan sempre quina 'n farían y 'n pensavan y 'n feyan de molt bonas.

Balls com els famosos de *La Paloma*; exposicions humorísticas, en las quals cada quadro era un verader poema jocós; funcions de teatro exhuberants de *sprit*, ingeni y bona sombra; comparsas y cabalgatas carnavalescas qu' escampavan arreu per carrers y plassas rieradas de animació y riallas... Per detallar las bonas sortidas, las expansions, las bromas y 'ls tiberis de aquells famosos centres de la joventut artística y aficionada a las bellas arts, seria necessari un llibre voluminos, que ab justicia podria titular-se: *Barcelona rihent*.

Un dels elements mes importants, mes gats, entre aquella colla de gats dels frares, era sens disputa en Ramón Rossell.

Dependent de la casa de comers Gasset germans, originaria de Tarragona, quan sortia del escriptori, li faltava temps per anarse'n al Taller, a bromejar, a riure. Era llavors un xicot viu com una centella, y ab una cara que ni feta expressa per excitar y promoure las riallas. Lo seu fort era un oído fi y una retentiva musical assombrosa, qualitats unidas a una veu que ab mes ó menos esforços de falset ó de ventriloquia abarcava totas las tessituras... pero aixó sí, en broma. No n'hi havia un altre per transformar en bufo lo mes serio.

Un día en lo café estrefeya una pessa del mestre

Schoenbrunn,—y aixó que l'havia sentida no mes que un cop—ab tanta gracia, que tots els companys de taula s'estavan partint de riure. La súbita aparició del mestre, que no s'distingia pas pel seu bon génit, va posar fi a la broma. Estava tan indignat, tan fora de tino, que si 'n Rossell no fuig el mata.

Ell era qui mes animava las representacions líricas del Taller ab un caudal de recursos inagotable. Lo domini de las veus humanas sens escepció, comensant per la de tiple y acabant per la de baix profundo, aixís com dels animals doméstichs mes coneguts li permetia fer combinacions originalíssimas y gatadas, qu' eran la delicia dels seus companys de bromas. ¿A qui sino a n'ell se li podia ocorre—per exemple—transformar el duo de *La Traviata* en un duo de gats fentse l'amor sobre una taulada?

Al *Taller Embut*, el va coneixer l'Arderius, fundador dels *Bufos madrileños*, l'any 65 ó 66, es a dir en l'època en que aquest género teatral estava en lo seu plè. Desde 'l primer moment li va caure al ull, y comprenent el gran partit que de 'n Rossell podia treure no va parar fins a contractarlo.

Va debutar a Madrid ab lo Duch de *Genoveva de Brabante*.

Ell mateix contava las impressions de aquella nit tamosa en que s'anava a decidir de la seva sort. Lo teatro estava plé de gom a gom, y ell, entre bastidors a punt de sortir y tremolant com la fulla al arbre. Las camas li feyan figa y una suor se n'hi anava y un'altra se n'hi venia, quan lo segon apunte li va donar la veu de—*¡Prevenido!* qu' en Rossell va interpretar com si li hagués volgut dir:—Ja cal, noy, que t'espavilis, que ara 'l públich se 't menja.—

Després li digué:—*Fuera!*—y ell no 's movia. Sentí llavors una má vigorosa que l'empenyia y 's trobá sobre la rampa de l'escena de cara a la fiera, ab els ulls oberts en rodó, la boca convulsa, las camas y 'ls brassos tremolosos. Un aplauso formidable acullí aquell gesto tan expressiu d'home espatat, prenent el públich per ficció lo qu' era natural. L'aplauzo del públich fou la tassa de caldo que reanimantlo de sopte li salvá la vida... d'actor.

Desde aquell día, fins que una cruel enfermetat, medular al principi y al últim cerebral, l'inutilisá pel teatro, transcorregueren una trentena d'anys. Trenta anys de treball escénich, al principi ab els *bufos*, mentres aquest género tingué vida, contant ab obras y ab públich, y després ab en Mario y altres companyias, en calitat de actor cómic.

Eran molts els que 's figuravan que per aixó últim no serviria a causa de sas propensions bufas incorretjibles; pero no contavan ab que 'n Rossell tenia ja conquistat al seu públich, conjunt inmens de personas que van al teatro sense altre idea que la de fer-se un bon panxó de riure, y per aquests era impossible qu' existís un altre Rossell.

Bé li demostraren en sa llarga carrera, no cansant-se may de veure al mateix home sobreposant la seva personalitat als diversos tipos que interpretava. Ja podia caracterisarse com volgués: era sempre en Rossell, el graciós de faccions marcadas y características, completament inalterables, ab aquells ulls rodons que li sortían del cap, ab aquella boca mol-suda mitj badada y ballanthy per dintre 'l bon humor, que s'anava exteriorisant ab gestos de *gaulcherie*, ab entrabancadas y distraccions fingidas ó ab un rosari de acudits, trabucaments de paraulas y *morcillas* ab que a la seva manera adornava las obras agenas.

¡Cóm no havia de riure 'l públich, si mes de una vegada 'ls mateixos actors que 's trobavan ab ell en

PER LO ÚNICH QUE SERVIRÁN

—¿Veú? ¿No volía l'habitació empaperada ab un paper barato? Res com las *Cubas*, home.

escena casi no podían aguantarse las riallas!...

Algún ho havia dit mes de un cop:—Es molt compromés treballar ab aquest home!...

Aquest art, que podrà ser si vostés volen de un ordre inferior, ja que no tenia altre fi ni objecte que la boja hilaritat, dimanava directament del *Taller Embut* barceloní.

Era una supervivencia de aquell famós centre humorístich, qu' en Ramón Rossell cultivava á Madrid durant las temporadas d' hivern, y que al venir l' istiu anava á ostentar per las ciutats de provincias, trobant per tot arreu la mateixa franca acullida y 'l mateix esclat de rialladas. La crítica severa podia tatxarlo de poch fi y fins de xocarrer alguna vegada: l' actor y 'l públich deixavan á la crítica severa ab un pam de nas.

Y el *Taller Embut* ja feya alguns anys que no existia: ja alguns de sos elements mes aixerits havían mort: ja els altres, plè 'l cap de cabells blancs y havent lograt obrirse camí en la carrera del art,

remembravan los joyosos esclats de l' edat juvenil, en una Barcelona mes alegre y despreocupada que la de avuy; y encare en Rossell semblava dir:—El *Taller Embut* so jo.

Y ho sigué fins que una mortal enfermetat, va casi paralisar els seus membres, va anar alelant gradualment las sévas facultats mentals y agotant el combustible que alimentava en ell el flam del bon humor y l' alegría. Los que en aquests últims temps tingueren ocasió de veure'l sentían pel pobre actor fonda compassió, pietat y llástima. La sort funesta y cruel se complagué en decretar que aquella vida tan joyosa se resolués en un llarch període de sufriment y de tristesa, prelude de la mort... la única que no riu may.

P. DEL O.

UN DUPTE

SONET

Montant un dia en Roch un ruch molt flach
y obligantlo á passar per forsa un rech
va errá 'l pobre animal el salt, y en sech
sota 'l ruch va aná en Roch d' aquell sotrach.

Ja á terra, allí estirat, llarch com un sach,
y malehint desde 'l crach al frare llech
va acabar per deixar aná un renech
d' aquells que solen lluhir xistera y frach.

Mes de prompte, aixó fou lo més bonich,
de un brincó s' aixecá de terra en Roch,
y al véurehi també 'l ruch, va dir:—Estieh
que ni sé com ha estat, y hasta un ruch soch,
davant de tot aixó, quan dir no puch
si 'l que ha caygut soch jo, ó bé ha estat el ruch.

J. BOVER CASELLAS.

À LA FIRA

- ¿Volia alguna cosa, senyor?
—¿Alguna? Moltes. Tracto de montar un pessebre,
y si vosté es enrahonada, com espero....
—Trihi y remeni, que aquí hi trobará de tot: ca-
sas de pagés, galls, ocas, burros, arbres....
—Si, ja veig que té una parada, que ni la fira-
concurs agrícola. Comensém per lo principal, la
casa.
—Esculleixi.... ¿Quina li agrada mes?
—Aquella. ¿Qu' es alló? ¿Gótich, plateresch, bi-
santi?
—No senyor: tot es suro, y molt ben treballat.
—Psé, no está mal. Lo que no m' explico son
aquestas borlas que hi ha penjadas á la barana del
balcó.
—¿Borlas? ¿Que no veu que figuran panotxas?
—¡Ah!... Serán panotxas extrangeras, porque las
d' aquí no son d' aquesta forma ni d' aquest color.
—¡Uy! ¡qué mira prim! ¿No sab que ab aquestas
cosas l' intenció ja basta?
—Dispensi; sabia qu' en el teatro *tutto e conven-*

zionale, pero no creya que 'l pessebre gosés també
d' aquest dret. Bueno, no renyím per qüestió de pa-
notxas. La caseta m' agrada; ara no mes falta que
m' agradi 'l preu.

—Miri, tres pessetas.

—¡Anda, anda! ¡Ni que fos el palacio de 'n Güell!
Per tres pessetas m' empenyo á trobar un edifici de
pedra picada, ab ascensor y aygua viva.

—No sé qué dirli! Ha de considerar l' entreteni-
ment que hi ha. La xameneya solzament ja val una
pesseta.

—Aixó ray, donchs: arrenqui la xameneya, que
no haventhi de fer foch tampoch la necessito, y tré-
guimen quatre rals.

—No pot ser. Miri la classe de casa qu' es; els
adornos, la porta....

—Bé, sí; pero també ha de tenir present que la
propietat ha baixat molt en aquestos últims temps.
¿Posémla á vuyt rals?

—Li dono.... per mitj duro y no 'n parlém mes, y
encare li dono perquè diu que 'm compraré altras
cosas, ¿eh?

—Vaya! Tot lo parament d' una hisenda una mi-
ca regular. Veyám aquestos porchs. ¿No son pas nort-
americans? No fem bromas!....

—¡Fugí! Tots son fabricats á casa. L' home 'ls hi
va fer el cap y jo la quá.

—Vet' aquí que ja deya jo que aquestas quáas te-
nían una gracia especial!.... Si vosté las ha fetas!....

—¿Que se 'n burla? Ja veurá, segueixi la fira y
trobará porchs que mes aviat semblan banchs de
cantis.

—De tots modos, aquestos animals deuen ser ba-
ratos. Procedint de Barcelona mateix, no han de pa-
gar drets de consums y poden sortir per una frio-
lera.

—¡No tant, no tant; no rebaixi 'l género! Un porch
no es un conill....

—Ja ho sé: ni un gall es un canari.

—Vull dir que 'ls conills son mes fácils de fer
que 'ls porchs. Antes no 'ls hi ha posat camas, ore-
llas y quá, y 'ls ha cuyt y 'ls ha pintat....

—¡Ah! ¿Son cuyts aquestos?

—¡Y donchs! ¿Que
vol que 'ls venguém
crusos, com els can-
saladers?

—Té rahó: á veu-
re, ahónt la té la vi-
rám.

—Comensi á re-
passar. Miri aixó,
gallinas, es la nos-
tra especialitat. Veji
si ha vist may res
mes exacte. No mes
els hi falta cantar.

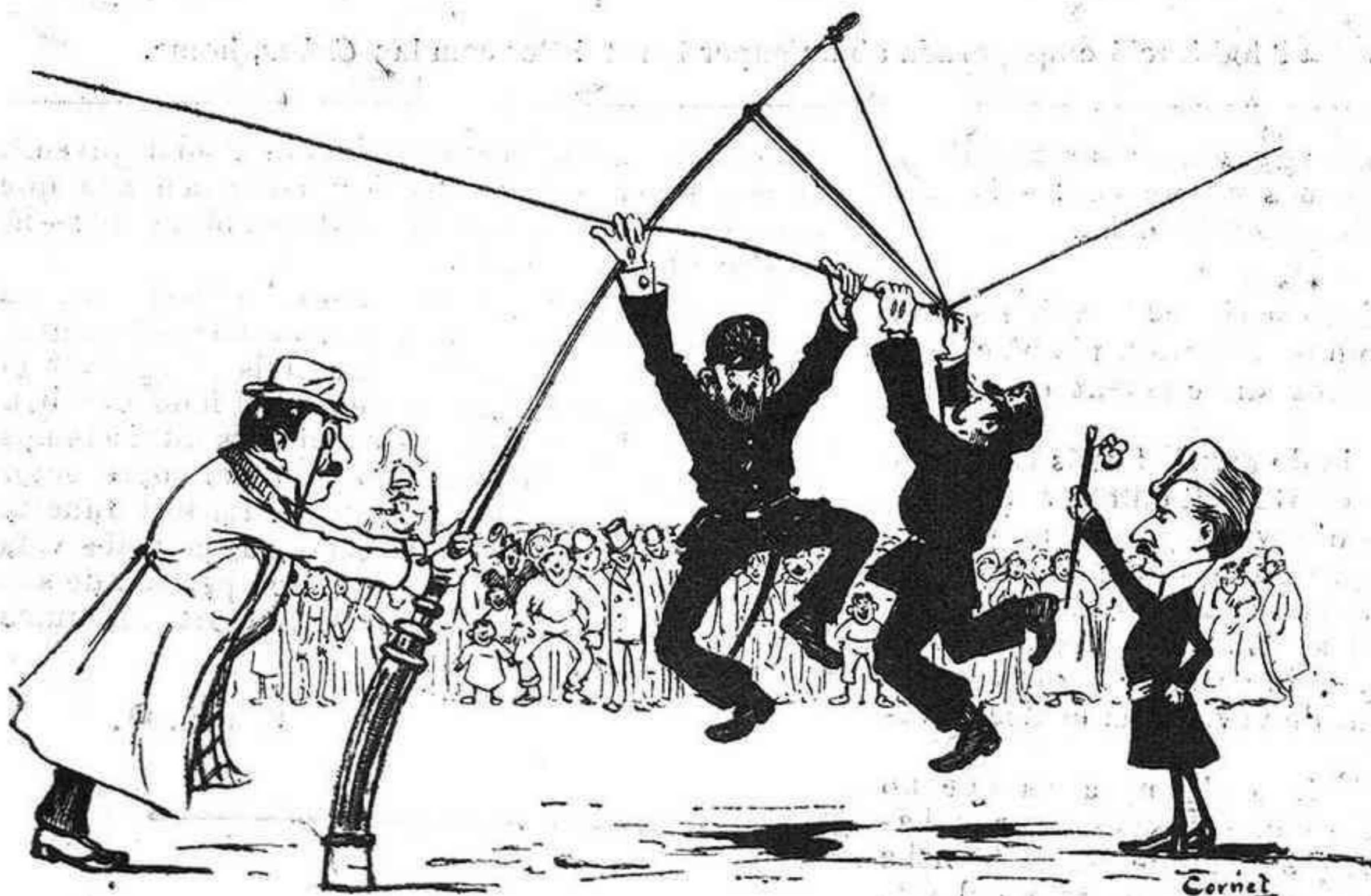
—Cantar.... y fer
ous. Aixó tindria
verdader mérit.

—Ja ho crech! Pe-
ro 'l barro no dona
tant de sí.

—¿Y las ocas que
deya?

—Son aixó

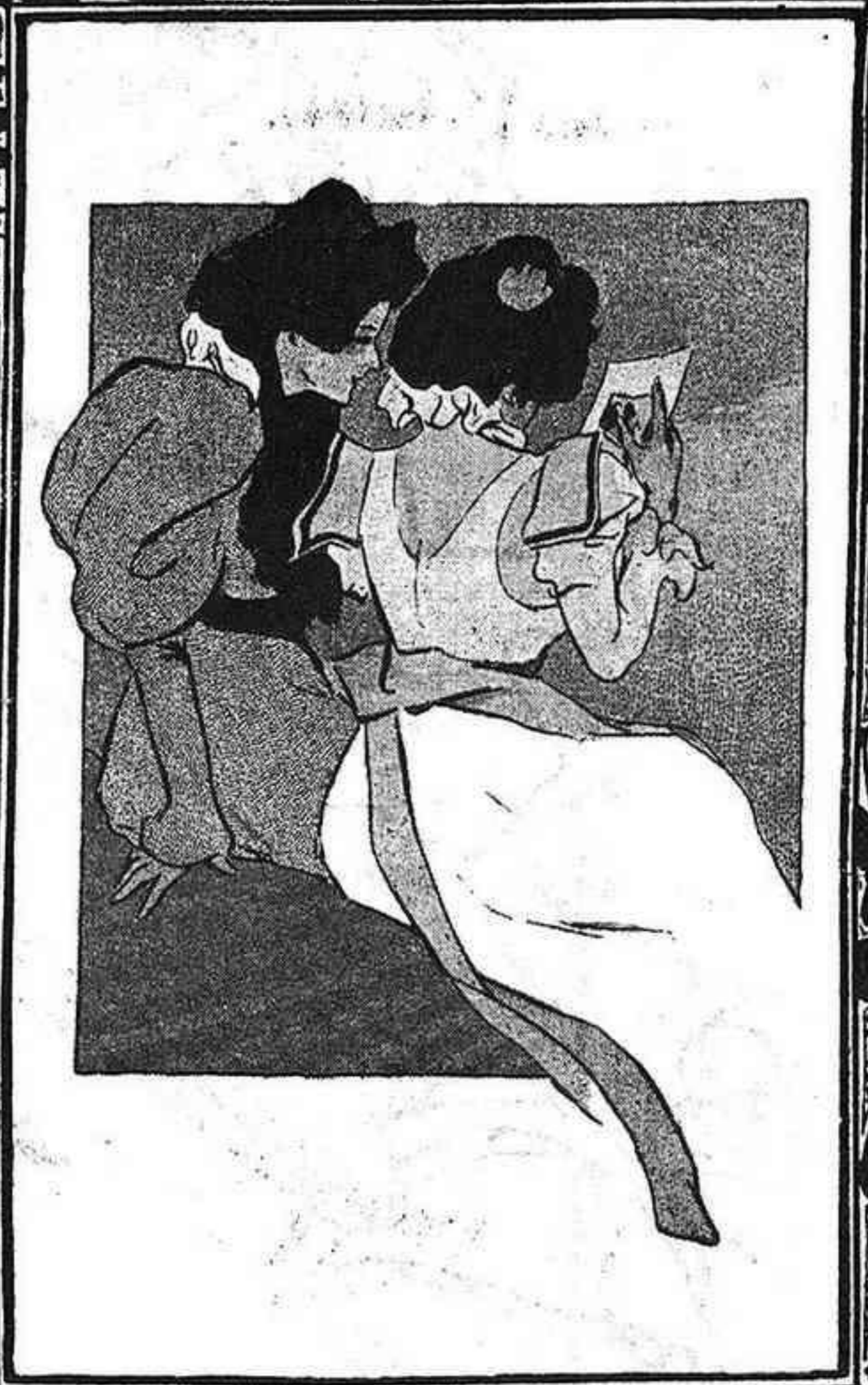
—¿Aquesta espe-
cie de girafas de du-
gas potas? Mestre-
ssa, jo l' aviso, no
se las prengui aques-
tas llibertats; ¿pensi
que ara están suspé-

—Molt bé, Quimenes; no estiréu més: ja veig qu' es fort.

CONCURS DEL ALMANACH DE «LA ESQUELLA»

He rebut de Sr. Antoni Llorens Llorens, l'adreça de
 comitat de deputats empresaris pequeños, p'ra
 del projecte de emborcall del "Almanach de
 la Esquilla para 1899" y un altre per del mateix
 en el caseris publicis. heut en cartell de febrer
 18 de febrer 1899

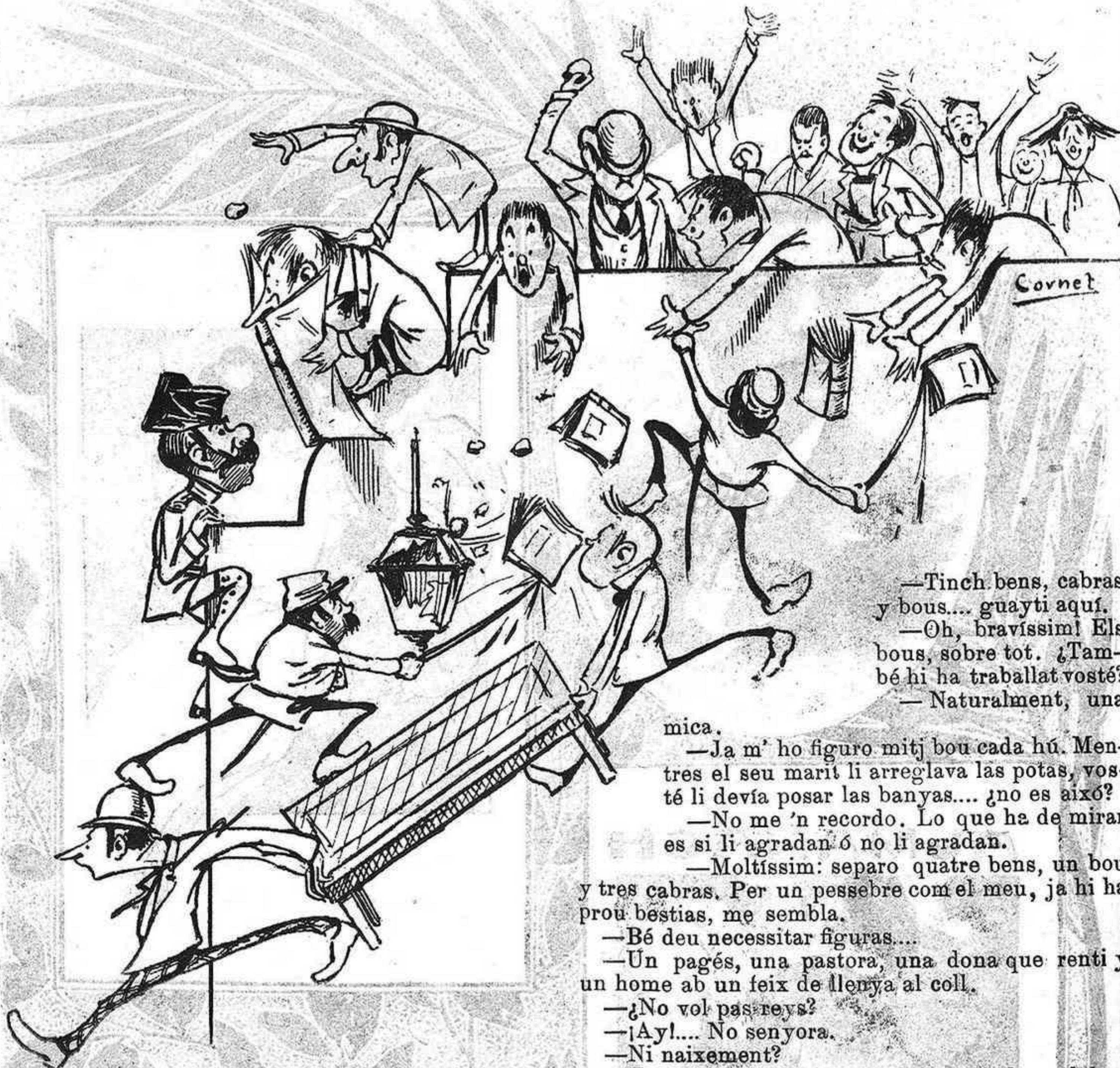
Barcelona. 11 de març de 1899

Pau Roig

Pau Roig, autor dels dos treballs premiats.—Copia reduhida de las cubiertas del Almanach

L' ALGARADA ESTUDIANTIL

Cornet

—¡No volém estudiar més!
¡Vingan pedras y metralla,
y vaji tot de revés!

—¡Ah!... S' ha guanyat la batalla.

sas las garantías constitucionales, y una extralimitación d' aquest género podría ocasionarli disgustos.

—¿Que vol dir que no están ben fetas?

—Vaja, dona! ¿L' ha vista may un' oca ab unas camas tan reprimas?

—Ah, fill! A n' el preu que s' han de dar, no se 'ls poden posar mes groixudas.

—Aixó es diferent! Faltar á la veritat zoológica en aras de la baratura, ja es mes disculpable. ¿Y de bens, cóm está?

—Tinch bens, cabras y bous... guayti aquí.

—Oh, bravíssim! Els bous, sobre tot. ¿També hi ha treballat vosté?

—Naturalment, una

mica.

—Ja m' ho figuro mitj bou cada hú. Mentres el seu marit li arreglava las potas, vosté li devía posar las banyas.... ¿no es aixó?

—No me 'n recordo. Lo que ha de mirar es si li agradan ó no li agradan.

—Moltíssim: separo quatre bens, un bou y tres cabras. Per un pessebre com el meu, ja hi ha prou bestias, me sembla.

—Bé deu necessitar figuras....

—Un pagés, una pastora, una dona que renti y un home ab un feix de llenya al coll.

—¿No vol pas reys?

—¡Ay!... No senyora.

—Ni naixement?

—Tampoch. Vull fer un pessebre d' ideas adelantadas.

—En fi, es qüestió de gustos. ¿No li falta res mes?

—No senyora: conti ¿qué li dech ara, en total?

—Ja veurá... Dos y mitja, tres, quatre.... sis pessetas.

—¡Cá! La mitat n' hi daré.

—¿Tres?... ¡Y ara! ¿Que 's pensa que aixó son Cubas per abandonarho d' aquesta manera?

—¿Quatre?

—Vaja, cinch y mitja, y ja pot estar content, que se 'n endú mes bestias y mes figuras que no n' hi ha al Parque un día de festa. Tingui, aquí ho té tot apilat y aconduhit. La casa es lo que l' embrassa.... ¿Vol que li fassi portar?

—No senyora: l' home que sab de qué se las heu, porta la casa ell mateix.

A. MARCH.

¡QUINA DESGRACIA!

—Que téns nineta, qué 't passa?
¿perque 't contemplo tan trista?
¿perque tos ulls tan hermosos
llagimejan nit y día?
¿perque las rosas galanas

que en tas galtonas lluhias
essent dels xicots desitj
y enveja de las amigas,
avuy las veig sens color
y poch á poch se mustigan?
¡Perque tú, tan alegroya,
que érats la propia alegría,
estás avuy capficada
y gemegas ó suspiras?
¿Perque la que en los saraus
sas millors prendas lluhia
y ballava sens parar
y bromejava ab delicia,
avuy vesteix de percal
y no balla gens ni mica
y s' ofén, si sent brometa,
y baixa 'ls ulls si la miran?
¿Vols confiarme tas penas?
¿Vols dirme qué 't passa, nina?
—Vull dirt'ho, que l' esplayarse
als desgraciats reanima.
Fa dos anys tinch relacions....
—Y tal volta en la manigua
lo tén promés ha pescat
aqueillas febres malignas?
—Ptijor, mil voltas pitjor
¡Ampáram Verge divina!
—¿Potser s' ha passat als tágalos
y 's passeja per Manila?
—Si aixó fora, jo 't bea juro
que per felís me tindria.
Es pitjor de lo que 't pensas.
—Explicat donchs noya, explicat,
—Lo méu promés.... ¡Deu del cel!
¡com puch tenir jo alegría!
se m' ha tocat del bolet
y s' ha fet dels modernistas!

JOSEPH M.ª BERNIS.

¡ARA!

Ja hem representat un altre acte de la famosa y may prou ponderada comedia que du per títul *La plassa de Catalunya*.

L' Academia de Sant Fernando, de Madrit, «dona permís» al Ajuntament de Barcelona per fer la plassa gran, tan gran com vulgui.

¿Veritat qu' es curiós que la extensió y forma de

una plassa de Barcelona depenguin del dictámen d' una corporació de Madrit?

Donchs mes curiós encare es el mateix dictámen.

Hi ha en ell cada pulla, cada epígrama, cada lli-soneta als barceloníns que canta el credo.

De bonas á primeras l' Academia de Sant Fernando las emprén ab el senyor Falqués.

—Sí senyor—li diu—hem vist els planos que vos té ha tingut la bondat d' enviarnos, y hem notat que las escalas de proporció están *equivocadas*. Pero per xó no s' alarmi: nosaltres som molt espavilats, y encare que vosté ho diu malament, ja sabém lo que vol dir.

Anda, beute aquest ou, y aném per un altre.

L' altre es el concepte general que la famosa plassa de Catalunya mereix á l' Academia.

Mirin cóm parla:

—«El municipi de la ciutat comptal sembla que 's proposa tenir una *plassa grandiosa, digna de la importancia de Barcelona*...»

Aixís mateix, en bastardilla, per fer mes brometa.

«Y ho conjumina tan bé, que trassa un projecte ab alineacions de irregularitat absoluta y en las quals *no hi ha sisquiera un sol eje de simetria*»

Y com si aixó fos poch, l' Academia rebla una mica mes el clau, parlant de la plassa Nova y d' altres plassas, que «todo lo más pueden ser consideradas como patios más ó menos monótonos de espaciosísimos edificios.»

Qu' es lo mateix que dir als barceloníns:

—Vosaltres teniu la pretensió de construhir una plassa grandiosa digna de la importancia de Barcelona, y lo que aneu á fer ab lo vostre projecte no será res mes que un pati mes ó menos monótono; una *nova* plassa Nova de mes extensió que l' altra.

¿Y quán se fica en la part económica?

Com si se 'n rentés las mans ó volgués apuntar los duptes que l' assaltan, l' Academia té 'l cuydado de manifestar que «ignora 'ls procediments seguits pera arribar á la avenencia ab els propietaris y que desconeix els detalls que justifiquin la inversió de *la quantiosa xifra de 10.468,742 pessetas* á que ascendeix el valor de terrenos é indemnizacions.»

¡Prop de *deu milions* y mitj! Verdaderament, l' Academia de Sant Fernando fa bé en fer constar que

ÚLTIMA MODA

Els rals se 'ns acabarán,
pero ¿'ls colls? Vajin mirant.

no sab com ha anat aixó: nosaltres *tampoch* ho sabem ni esperem saberho may.

En resúm, y atesas una infinitat de consideracions que 'l diable que las entengui, l' Academia opina que 'l projecte del Ajuntament de Barcelona pot aprobarse.

Pero... ¡aguántinse á la paret!... ab la condició de que al decorarse la plassa... 's cambihi l' alineació actual á fi de que no resulti... un pati mes ó menos monótono.

Lo únich, donchs, que ara va á ferse es gastar *deu millions* y mitj de pessetas.

De lo demés—que ja no porta tanta pressa—tor-narém á parlarne dintre de quatre ó sis anys.

MATIAS BONAFÉ.

MELODÍA

La tarde es trista—lo cel es gris,
per las escaletas—ve un ayre llís
que fentse etern
me glassa 'l cor
ja trist y térbol—com la claror,
y melancólich—pel baf d' hivern.

La fulla seca—á impuls del vent
despulla l' arbre—que la sostén,
y volejant
y á tomballóns,
com de fret cauhen—els papallóns,
la terra alfombra—del seu voltant.

La massa tova—d' aquell trist cel
plovisqueja aygua—freda com gel.
que 'l vent xiulant
fent tétlich só,
rebot pels vidres—del meu balcó
que l' aygua hi peta—y 'ls va escarxant.

Tot pinta un día—de mal humor,
tant la natura—com el meu cor.
Tot es plorós,
tot bronzejat.
Al cel, opaca—la claretat,
á terra, capas—de fanch llustrós.

Junt al piano—jo m' he assentat
per alegrarme—sobre 'l teclat.
Sa trista veu
va ressonant
y en tant las teclas—vaig pulsejant
més melangia—sent el cor méu.

Música alegre—no 'm fa felis;
la trobo trista—com el cel gris,
y rebruyint
dins mon cervell,
confonch son ritme—per mí avants bell
ab l' extrany ritme—del ven brungint.

Creixent la pluja,—xisclant el vent,
una sonata—del trist Chopin
he executat,
y arreu, arreu,
pessigolleja—l' esperit méu.
¡Las notas tristas han triomfat!

J. PUIG CASSANYAS.

JOAN SARDÁ Y LLORET

Un altre que cau en aquesta dura batalla de la vida. Diu-
menje á la tarde tingué un desenllás rápit, casi repenti, la
malaltia que feya algun temps minava sa existencia. Sar-
dá, amich íntim entrenyable de Ixart, ha sucumbit com
aquest, victima 's pot dir de la mateixa enfermetat, sobre-
portada ab serenitat, ab filosofia y ab heroisme.

¡Quín talent més vigorós perden ab ell las lletres cata-
lanas! ¡Quinas facultats intelectuals més equilibradas no
s' han derrumbat á la bárbara embestida de la Mort!...

En un altre país més donat als gustos intelectuals, Sar-
dá y Lloret, hauria ocupat un lloch eminentíssim en la li-
teratura: li davan dret á tenirlo sa vasta ilustració, son
gust exquisit, son judici desapasionat, sa perspicacia críti-
ca, ia serena llum de son pensament y la forma correcta,
clara y primorosa ab que sabia traduhirlo.

Quan la malaltia que l' ha portat al sepulcre avants de
cumplir sos quaranta vuit anys, no li havia donat encare las
alarmants advertencias que li imposaren un cambi de vida
radical, Sardá y Lloret solia escampar en revistas y periód-
ichs els fruits madurs de la seva inteligencia, en forma
de vigorosos articles, nutrits de such intelectual. Ab ells
donava esplay á sas aficions predilectas, cohibidas per la
necessitat en que 's trobava d' exercir la carrera del foro.
Entre pediment y pediment trobava sempre ocasió de de-
mostrar que las lletres constituían l' atractiu mes grat del
seu esperit.

No fá molts días reberem encare uns versos, [escrits de
son puny y lletra, acompañatoris de un dibuix de son fill
major Francisco. Firmávals ab l' inicial J. y aixís els pu-
blicarem. Figuran en la página 115 del últim *Almanach de*
La Esquilla, y á part del seu mérit—al fi obra seva—
tenen el valor especialíssim de ser tal volta l' últim treball
que ha escrit.

No perque exercís la carrera de advocat mes per obliga-
ció que per gust, guanyant ab ella 'l pá de la seva familia,
's distingia menos com á home de lleys que com á home
de lletres. A son perfecte coneixement del dret, unia
una rectitut y una honradés acrisoladas. Lo seu consell
madur y clarividént era estimat en molt per sos clients,
que acudían á consultarlo. Tota causa justa trobava en ell
un defensor gelós y fort, per estar la seva ánima ben nutri-
da de sentit moral.

La seva presencia en las salas de justicia inspirava sem-
pre respecte y simpatía, y sa paraula fácil, bé que no ar-
dorosa, ni vibrant, pero sempre correcta, fluida y saturada
de lógica y bon sentit li havia valgut no pochs triunfos
forenses, als quals ell no donava cap importancia, puig era
modest per naturalesa y abominava del reclam y 'l bombo.

¡Pobre Sardá!... ¡Quína pena 'ns dona tenir que ocupar-
nos d' ell per primera vegada en las nostras columnas, ab
motiu de la seva mort! Quan vivia, no 'ns ho hauria per-
més... ó no 'ns ho podíam permetre nosaltres mateixos per
no mortificar la seva modestia.

A sa desconsolada viuda, á sos fills, á tota sa familia
envihém l' expresió de nostre mes íntim condól. També
nosaltres hem perdut ab ell quelcom que no té reemplaç:
un bon amich.

J. R. y R.

JOAN SARDÁ, TRADUCTOR

Escampadas en revistas y periódichs s' hi troban
diversas traduccions en vers de poetas clássichs
grechs y llatíns y d' altres moderns com Víctor Hu-
go y Leopardi, degudas á Joan Sardá. Els coneix-
dors de la poesia elevada y seria cultivada pels grans
autors no ignorarán las inmensas dificultats que
implica tota versió feta á conciencia. Las de 'n Sar-
dá son verdaderament notables, com es de veure per
la següent que publiquem per honrar sa bona me-
moria.

ODA D' HORACI

XIX del llibre I

Mater sava Cupidinum.

La crudel mare dels amors y Eaco
lo fill de Semele, tebana, volen
ab mos ardors lascius,
que altra vegada en lo meu cor rebrote
l' amor finit.

M' encén mirá en l' espléndida Glycera

RAMÓN ROSSELL Y ALGUNAS DE SAS CREACIONS

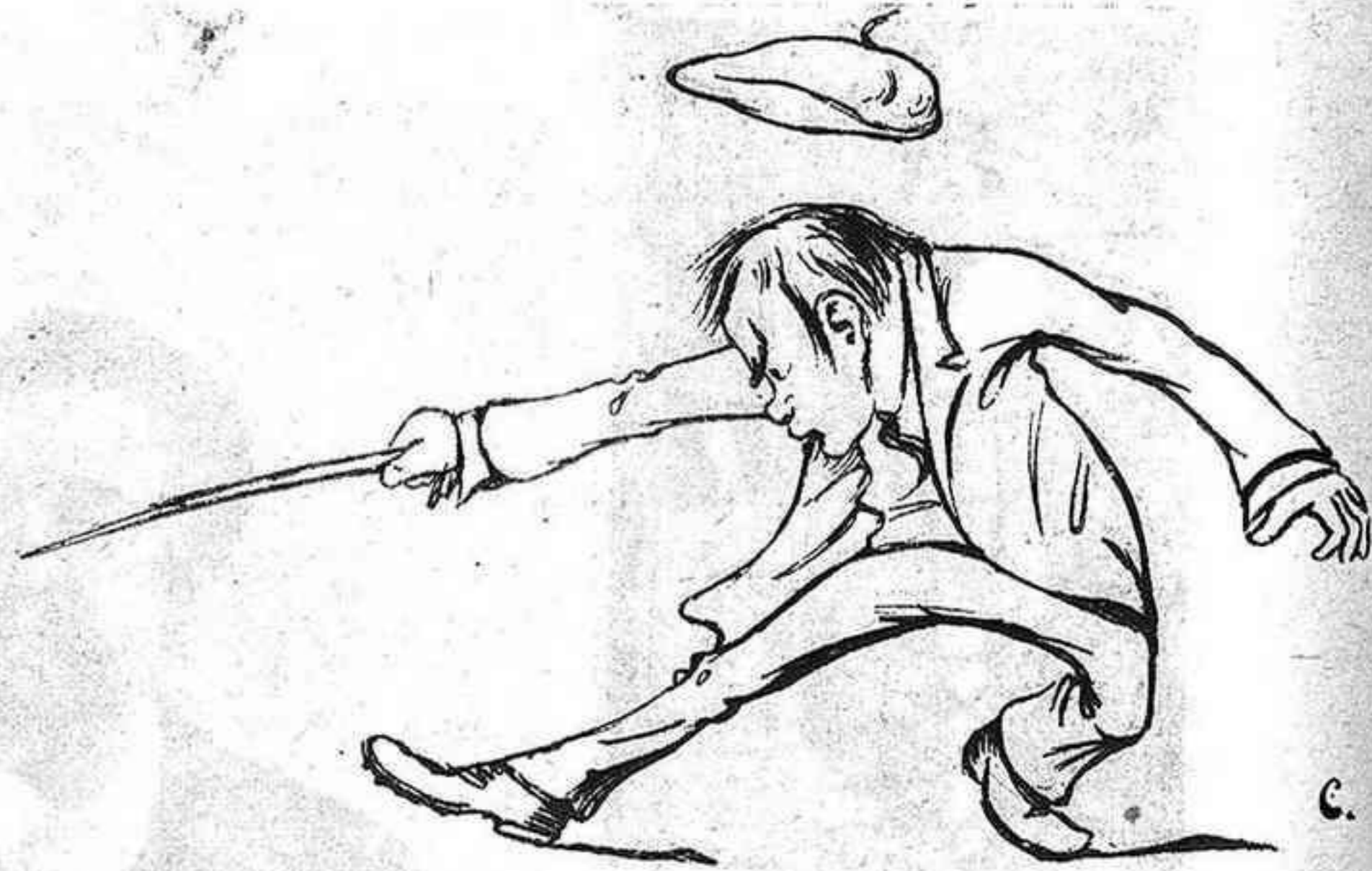
1. Ramón Rossell en lo *Taller Embut*.—2. Retrato de Ramón Rossell.—3. Trajo humorístich que usá Ramón Rossell en lo ball de la Paloma.—4. Rossell en la pessa *La salsa de Aniceta*.—5. Retrato de Rossell (18.0).—6. Rossell en l'obra bufa *El rey Midas*.—7. Retrato de Rossell (1866).—8. Un pas de *La salsa de Aniceta*.

UN GUERRERO

—¡Nada!... ¡A salvá aquesta terra!...

—Trech el sabre, pego un salt....

la blancor de la pell que fins al marbre
de Parces enfosqueix:
m' encenen sas miradas voluptuosas,
fins sos desdenys.

Venus s' etjega dintre meu tota ella
deixant á Xipre, y no consent que al Scite
ó al Parth sempre animós
cante quan fuig dalt de caball: que cante
vol sols l' amor.

Infants, duhúme l' eura viva, duhúme
verbena é incens: de vi omplenú la copa
cullit de fá dos anys:
potsé 'ls vapors del sacrifici, á Venus
aplacarán.

Trad. de JOAN SARDÁ.

PRINCIPAL

La comedia *Lo marquès de Santa Lluçia* ha sigut objecte, segons se 'ns assegura, de algunas reformas, al ser posada en escena últimament.

Produccions noves de trinca y no apedassadas ab mes ó menos habilitat es lo que 'l públich desitja veure, y ab el públich nosaltres mateixos, si ha de complirse 'l lema del anunci qu' hem citat tantas vegadas: «*Obras son amores.*»

Y á propòsit: ¿qué s' ha fet aquella comedieta del Sr. Pin y Soler que s' anunciava la semana anterior com á molt próxima á ser estrenada, en catalá primer, y al dia següent traduhida al castellá per l' insigne novelista Sr. Pereda?

Pero ara hi caich: se titulava *La poruga* (*La medrosilla* en castellá) y deu haverse amagat. Els poruchs ho solen fer aixis. Caldrá donchs que 'l Sr. empresari la busqui y la presenti á tota costa, perque aixó de posar la mel als llabis del públich, y de lo que hi dit no me 'n recordo, francament, no está gens bé.

LICEO

La manosejada ópera de Verdi *Rigoletto* es també de aquelles que las empresas posan en escena exclusivament, pera fer lluhir á determinats artistes.

Aquesta vegada, l' héroe de la representació ha sigut en *Bonci*. ¿Que s' figuran que la canta poch bé? Desde 'ls temps de 'n Massini no s' havia vist al Liceo un entusiasme semblant. Lo delicat tenor se feu admirar y aplaudir

desde la sortida cantant la balada del primer acte, y 'l séu triunfo arribá fins al frenesí al entonar la causó *La donna e mobile* y seguidament el famós quarteto. ¡Quin tresor de finura, de suavitat y de portament no vá desplegar en *Bonci*, als oídos assombrats del públich!...

La Sra. Corsi, encare qu' estava visiblement indisposada, doná probas de son reconegut talent en lo paper de Gilda. Diumenje sigué substituïda per la De Frate la qual feu un *tour de force*, com se 'n veuen pochs en las companyias líricas, cantant á la tarde la Valentina dels *Hugonots* y á la nit la Gilda del *Rigoletto*, y fentse aplaudir en las dos óperas. D' aixó se 'n diu fer favors á las empresas.

Los restants elements que prengueren part en la representació, la Sra. Chivars, el baritono Sr. Cioni, y 'l baix Sr. Vidal arrodoniren el conjunt que sortí ben ajustat, baix la direcció del mestre Cimini.

ROMEA

Es curiós que 'l dia de Sant Eloy, y en obsequi dels manyans se posés el drama *Lo ferrer de tall*.

En cambi, per fi de festa 's representá la pessa *Del ou al sou*, que seguint el mateix sistema sembla que hauria de reservarse pels *pollayres*. Per acabar de donar gust als manyans, crech que hauria sigut millor triar la titulada: *Lo clau per la cabota* ¿no es veritat?

***

Un de aquests últims dias s' ha reproduhit el drama del mestre Feliu y Codina *Lo nuvi*, que sigué, com tothom sab, el gran éxit de la temporada anterior.

NOVEDATS

Per demá dissapte está anunciat l' estreno del melodrama de gran espectacle *El maestro de armas*.

TIVOLI-CIRCO EQUESTRE

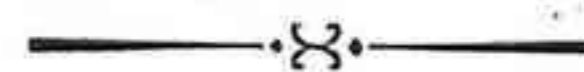
La pantomima *Lucifer ó el diablo verde* es un espectacle entretingut y molt vistós, especialment l' apoteóssis ab que termina, la qual está molt ben disposada.

El públich va sortir sumament satisfet de la primera representació, sent d' esperar que l' éxit encare anirà creixent en las successivas, en recompensa al desprendiment y á la inteligencia de la empresa.

APLASSAMENT

Motius independents de la nostra voluntat ens obligan á aplassar per la próxima senmana 'l donar compte dels estrenos de las obretas *La chiquita de Nájera* y *El señor Joaquín*, efectuat respectivament al teatro de Catalunya y al Gran-via.

N. N. N.

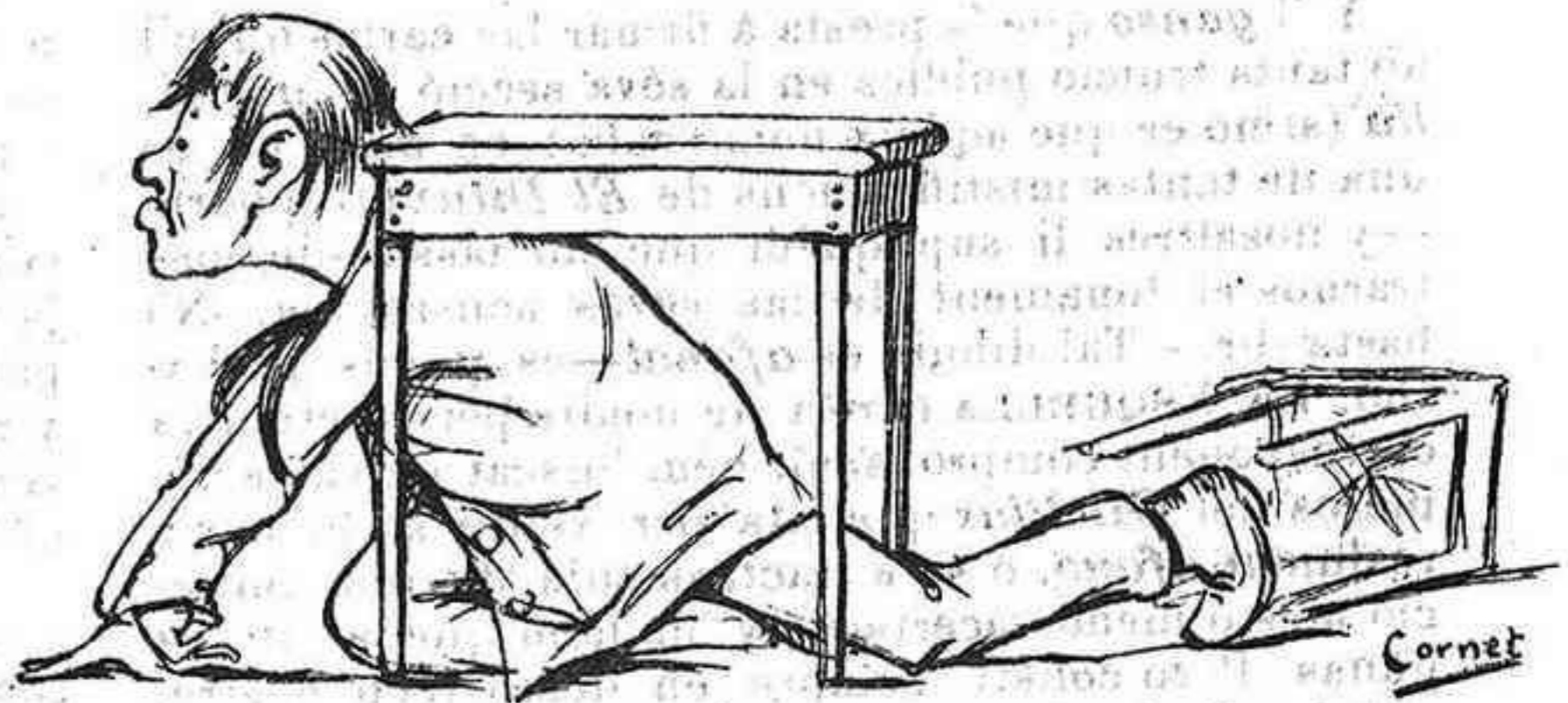

COM N' HI HA MOLTS.

—Dono 'l crit de ¡Viva...! ' R!...

—¡Crech que vé un-municipal!

LA CANSÓ DEL ADROGUER

L' adroguer aixís que 's lleva;
avants de rentars' la cara,
la botiga obra, y repara
si está núvol ó seré:
Si veu que fa un dia rúfol
sol exclamá ab alegría:
Sèmbla que tindrem bon dia
temps plujós, calaix ben plé. —

Y no s' enganya;
moltes senyoras
que á plassa 's veuhen
regatejant,
com las sabatas
de cartró portan,
si plou al barri
á comprar van.

La segona miradeta
la dirigeix al xanflá
'hont l' altre adroguer hi ha
qu' es lo séu competidor;
y si veu que una criada
li compra una friolera,
com li té tanta quimera,
ja 's posa de mal humor.

La esponja agafa,
y ab rabia frega,
que una botiga
vol netedat;
y aixís que n' entran
las compradoras,
tota la bola
ja li ha passat.

—Adrogué 'm daré fideus.
—Adrogué donguim arrós.
—A mí sucre de tarrós.
—¿Que no 'm vol despatxá á mi?
—Vaja, donas, no 'm marejin
(diu buscant la lliura buida)
y d' endossarla ja 's cuida
mentres dura aquell tragi,
Mes per desgracia
no dura gayre
que de botigas
n' hi ha un regitzell;
pero tirant càlculs,
y fregant vidres,
ni se 'n adona
que 's va fent vell.

Avuy—diu—faré deu duros
y veyám: ¿Qué puch guanyar
si 'l género está tan car
y pago tant de llogué?
Paga 'l gas y tants impostos
regala vasos y copas;
ni fent del pa sech las sopas
de plegar me lliuraré.

Y mentres tira
tots aquests càlculs,
entra una raspa
que hi té amistat;
y fentli un signo
perque entri á dintre
la llangonissa
n' ha despenjat.

Allí tots dos se 'n atipan
que no vé pas d' una tersa,
y comensa la conversa
de ¿quín dia ens casarem?
Tot son parauletas dolsas
entre trago y caixalada,
sortintne ella... sofocada
y ell... val més que no 'n parlém.

—D' aquest ofici
ja renegava
(diu l' adroguer
sortint de dins)
si 'm suprimían
tots aquests ratos
que son hermosos,
que son divins.

L' AVI RIERA.

El Diluvio no se surt may de la seva táctica. Demostréuli, com varem fer la senmana passada, que viu principalment del merodeig en la secció de fondo y en la telegráfica, y s' ho escoltará com si li diguesseu... *Salvadora*, que no sempre la mare del dissimulo ha de dirse *Llucia*.

Sense contesta han quedat els cárrechs que li dirigiam respecte al abús que fa de las estisoras, y sense contesta així mateix l' alusió al assumpto escandalós del derribo del carrer de Avinyó, realisat per l' Ajuntament, á benefici excludiu del se-

nyor Laribal, y á expensas de la ciutat, condemnada á satisfer las parets derruhidas y las teulas trencadas. Tot aixó 'ns sembla que té una mica mes de such y de importancia y de greix de gallina (*enjundia*), que no la quimera que per *ploma de ganso* está buscant, no á LA ESQUELLA precisament, sino á un dels artistes que acostuman á favorirla ab los seus treballs.

Y 'l *ganso* que 's presta á firmar las cartas qu' ell ab tanta fruició publica en la séva secció de *gaceti-lla* (si no es que aqueix nom acabat en *asa*, no es una de tantas mistificacions de *El Diluvio*) podria —y nosaltres li supliquém que ho fassa—demostrarnos el fonament de las sévas acusacions. No basta dir:—Tal dibuix es *afanat*—es precis proba-rho. LA ESQUELLA careix de medis per efectuar la corresponent comprobació: hem buscat en va 'ls números del *Gil-Blas* que cita per veure si hi havia realment *afano*, ó si 's tractava sols de una imitació mes ó menos acertada, y 'ns hem quedat ab las ganas. Pero consti, sempre en descárrech nostre, que LA ESQUELLA admet y *paga* 'ls dibuixos que se li portan, sense ficarse en averiguacions mes ó menos impertinents.

Ja ho sab, donchs, aqueix Sr. Camarasa (*Camarasa á secas* avants, y desde 'l diumenje *José Camarasa, DIBUJANTE.*)

De manera, que per confessió propia, sabém avuy que 's tracta de un del gremi. Ara compreném la tírria y 'l despit del pretés Sr. Camarasa. No en va diu el refrá «¿Quién es tu enemigo? El de tu oficio.» L' época precisa en que ha publicat els séus descubriments, es á dir, en quant se va coneixer el fallo recaigut en lo concurs de las cubertas del *Almanach*, es una circumstancia preciosa que ho diu tot. Si aixó no bastés ho revelaria 'l desabriment ab que tracta 'l nostre concurs, calificantlo de *nyap*, ab sols tres excepcions (¿quínas serán?), y lo que diu respecte al treball premiat, ab las 250 pessetas, que si no 'l califica de *afano*, ben poch se 'n falta.

El pretés Sr. Camarasa está sufrint per lo vist una verdadera *afanomantia*, enfermetat que ataca principalment, als que carregats de pretensions acuden á un concurs y 'n surten carbassejats.

Si no es lo que suposém, fassins un favor senyor

Camarasa, donguins una proba de la sáva existencia real, mosrrins la cédula ó díguins ahont viu y á quína hora está visible y disposat á ensenyarnos els séus dibuixos. Fins ara hem buscat la séva firma en ilustracions y periódichs, en catálechs d' exposicions, per tot arreu y no hem sapigut trobarla. Hem preguntat per vosté á diversos artistes y resulta que ningú 'l coneix.

De manera que sent *dibujante* com vosté diu, tením por que no siga un *dibuixant* d' estar per casa lo qual tractantse de un home tan mirat ab lo que fan els demés, resulta una verdadera desditxa.

Si té tan bon llapis com mala llengua, fássise'ns coneixer per alguna obra, y sempre que s' ho valga, ja ho sab, li pagarém al preu que 'n demani y li publicarém á la ESQUELLA. No pateixi tant, mirant y remirant lo que fan els altres, quan lo mes convenient per tothom, per vosté, per nosaltres y pel públich, es coneixer lo que fa vosté.

Els estudiants s' han sortit ab la seva, de comensar el día hú de desembre las vacaciones de Nadal. Conquista es aquesta realisada á cops de pedra y ab gran trencadissa de vidres y mobles.

Está vist que 'ns estém regenerant.

Lo mes bonich es que 'l día següent de la saragata universitaria va consultarse 'l cas ab el ministre de Foment (que avuy es en Sagasta), tancant per interina providencia las aulas en espera de las disposiciones de la superioritat.

—¿Y qué ha dit, D. Práxedes?—preguntarán vostés.

¡Qué volen que haja dit sants cristiáns! ... Al enterarse del fet va comensar á gratarse la barba, y aquesta es l' hora qu' encare se la grata.

Se suposa que després dels Reys dictará las disposiciones convenientes.

De la manera que avuy s' estudian las carreras universitarias; valdria la pena de fer una cosa.

Obrir el curs el primer de octubre, tancar las aulas l' endemá y no tornarlas á obrir fins al darrer de maig, vigilia dels exámens.

Aixís els estudis serían mes descansats, y 'l sosteniment de las Universitats no sortiria tan car... de vidres.

FILOSOFÍA PASTORIL

—Diguin lo que vulguin, no hi ha res que dongui tant com la explotació de la llana.

Diria que 'ls ulls m' están fent pampallugas. Per mes que ho llegeixo en los periódichs no me 'n sé avenir. Se tracta del colegi d' escribans que acaba d' elegir decá president ¿á qui dirían? *Nada menos* que á D. Marcelo.

No pot dirse en aquest cas qu' en terra de cegos, el borni es rey. perque 'l pobre Don Marcelo no es borni sino cego, enterament cego, á pesar de lo qual no sols exerceix un càrrech pel qual está legalment inhabilitat, sino que 'ls seus colegas tenen l' humorada d' elegirlo decá-president del colegi.

Si no han vist que D. Marcelo es cego ¿ahónt tindrán els ulls els escribans de Barcelona?

Valdria la pena de que 'n Menacho, en Barraquer ó qualsevol oculista de algún prestigi estudiés un cas tan extraordinari.

Fins ara 's deya que un boig ne fa cent; pero que 'n fassi cent un cego, es una cosa nova, qu' encare may s' havia dit.

Al últim s' han decidit á pagar el cupó de las Cubas; pero aixó sí, anunciantho tart y repentinament, que ben clá ho diu el ditxo: «A só de tabals no s' agafan llebras.»

Publicat l' anunci en la fetxa de costúm no hi hauria hagut intermitencias, de rezels y confiansas ni sotrachs de baixas y alsas, que son las que descriman als incautes y engreixan als aixerits qu' estan al *tanto* de las cosas.

No sempre s' emplea 'l trabuch per despullar al pròxim: moltas son las vegadas que s' obté 'l mateix resultat sucant la ploma y posant una firma.

A propòsit de la constitució obligatoria del Colegi de metjes, hi ha molta marejada dintre del gremi. Y tan revoltas están las passións, que fins m' hi arribat á creure que no fora gens extrany que á l' hora menos pensada 's concertés algun desafió.

En aquest cas será precis que 's fixin bé en l' elecció d' armas. Podrian emplear la llanceta ó 'l bisturí, pero per poch que ho meditin veurán desseguida que ofereixen els seus inconvenients. Tant un instrument com l' altre usats per båtres, serían una degeneració dels ganivets dels pinxos.

Atesa la marxa retrógrada que van emprenent els metjes, colegiantse y posantse baix lo patrocini de Sant Cosme y Sant Damiá, si un día s' han de desafiar ells ab ells, créguinme á mí, retrocedeixin fins als bons temps de Molière.

L' arma millor, la xeringa!

Hem rebut una carta de Reus, suscrita pel conegut artista D. Ramón Casals y Vernis, fentnos notar l' omissió involuntaria en que varem incorre, al

PASSEJANT PER ESPANYA (per O. JUNYENT.)

La gent de León y 'l seu mercat de blat.

donar compte en nostre penúltim número del resultat del concurs de cartells organiat á Madrid pel Sr. Codorniu.

«Hi he presentat—diu—dos cartells y segons notícias l' un ha sigut favorecut ab un quart premi, y l' altre 'l Sr. Codorniu ha determinat adquirirlo.»

Que siga l' enhorabona... y ja que aixó significa per l' interessat dos copas de Xampany, que aprofitin!

Enviém un carinyós adeu, al intelligent escultor D. Torquat Tasso que días enrera va embarcarse pera Montevideo, á bordo del vapor *Orione*.

Cridat allí per executar un' obra monumental, hem de sentirnos orgullosos de la preferencia donada á un escultor catalá.

Ja que perdém las colonias y ab ellas mercats pera nostres productes agrícolas é industrials, es altament satisfactori que se 'ns honri ab la condició d' exportadors de nostre geni artístich.

Sobre la colegiació obligatoria dels metjes:

«Com si encare no sapiguéssem prou, cap á las nostras vellesas ens obligan á anar al *colegi*.»
(Un Doctor vell.)

«Ves que hi tenim que veure nosaltres ab que 'ls metjes estigan ó no estigan colegiats! Y ab tot diuhen que á nbsaltres ens farán pagar las quotas.»
(Un malalt crónich.)

**

«Mes feyna per mí.»
(El cacich máxim de la provincia.)

En Pere Romeu sempre se 'n pensa alguna per ferse agradable als parroquians dels *Quatre Gats*. Sombras xinescas, titellas ó putxinel·lis, exposicions modernistas d' estudis de 'n Regoyos y dibuixos de 'n Nonell, que qualsevol que 's proposi pal·dejarlos ja pot estar ben segur de que agafará mes sed que ni 's menjés un plat d' olivas verdas sense confitar, y de que 's tirarà al pap mes cervesa que cap alemany castís... tot aixó ha sortit fins ara de la testa de 'n Pere.

Pero no n' hi havia prou encare, y últimament ha armat un certámen literari en tota regla, dedicat als gats, que ja es sabut que son els amos de la broma.

L' ESQUELLA DE LA TORRATXA, secundant las galdosas iniciativas de 'n Pere ha ofert un premi consistent en una colecció dels *Singlots poétichs* de 'n Pitarra, al millor *Madrigal* dedicat á una gata.

Y ara dirém á tall de cartell de Jochs Florals:

«Que Deu Nostre Senyor, ¡oh poetes! vos concedesca per inspirarvos la llum fosforescent dels ulls de una gata enamorada!»

ENTRE BATURROS

—Vés, noy, vés! Molts discursos y molta palica, com els de las Cámaras de Comers; pero... d' aquí no passas.

La Patti está de nou al saltador, próxima á contreure terceras nupcias.

Son primer casament siguié ab el marqués de Caux, del qual va divorciarse per unirse ab el tenor Nicolini.

Mort aquest, ha resultat concedir la seva blanca má, 'ls seus milions, y un *si natural* que ha de ser pel favoregut la nota mes divina, á un jove suech, el baró Rolf Cederstrom, qui á pesar de la seva noblesa, dirigía á Londres una escola de gimnástica.

Diuhen que té molt bona presencia y una forsa atlética que acaba de avalorar los seus mérits als ulls de la celebrada diva.

Un eco de Holanda, la terra dels bons formatjes. Y també dels vells extraordinaris.

De un vell se tracta precisament, que té la friolera de 110 anys, y está dotat de unas condiciones tan assombrosas, que la seva familia ha acudit als tribunals de justicia reclamant que se 'l someti á un concell judicial, á causa ¿de qué dirían?

No hi atinarían may.

A causa de dedicarse á las conquistas amorosas, dilapidant ab ellas la seva fortuna.

¡A 110 anys d' edat!...

Pero lo que dirá ell als seus fills, nets y bisnets: —Ja veuréu, noys: un día ó altre s' ha de fer la joventut!...

Los redactors de un periódich tronat passavan grans dejunis, á pesar de lo qual el director solía tractarlos á baqueta.

—¿Y fulano?—varen preguntar-li un día.

—Ja no forma part de la redacció.

—¿Se 'n va anar?

—No; 'l vaig despedir.

—¿Y aixó?

—Per llaminer: figúris que diariament se 'm menjava totas las hostias de la redacció.

*—

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Com-pos-ta.*
- 2.ª Id. —*Fra-ga-ta.*
- 3.ª SINONIMIA.—*Creu.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La senyora de tothom.*
- 5.ª CREU NUMÉRICA.—*Dorotea.*
- 6.ª CONVERSA.—*Alella.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Te mes punts una dona que mitja dotzena de mitjas.*

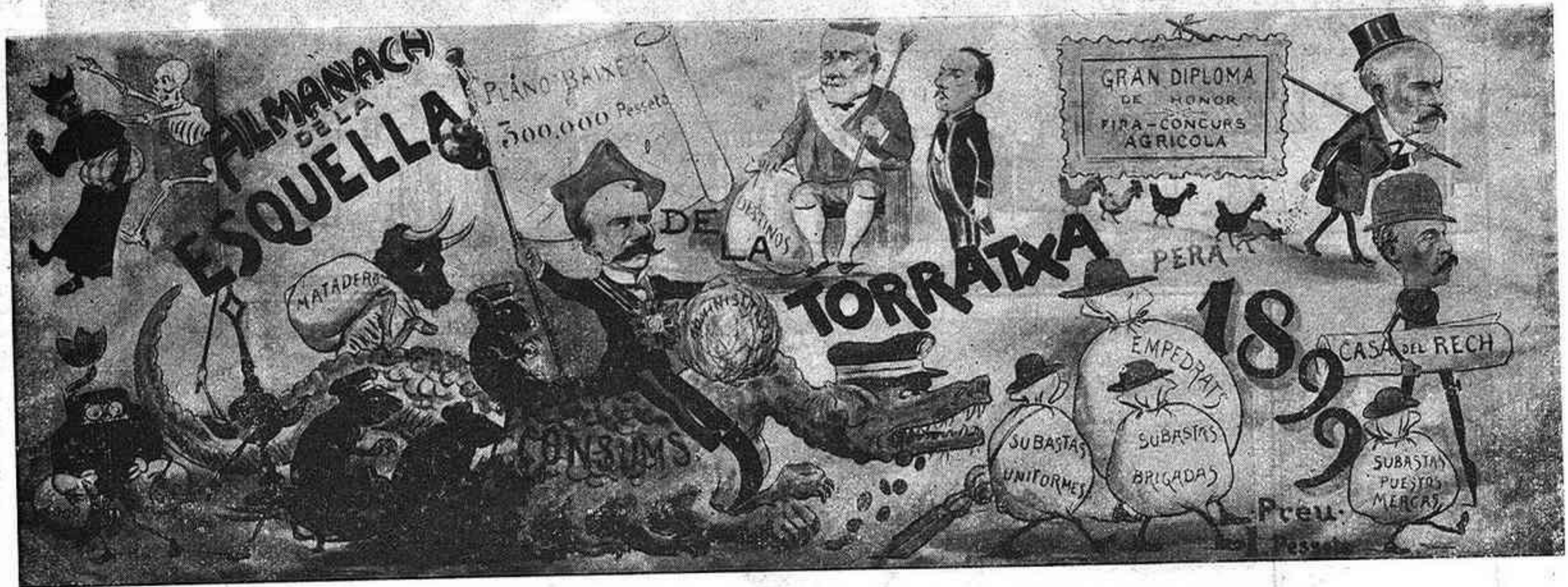
Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

!! L' ÉXIT DEL ANY !!

Escrit per 127 plomas de nostra terra.
 Dibuijat per 84 artistes de Catalunya y de fora.
 Cuberta de **PAU ROIG** premiada en concurs públich.
 Un tomo en 8.º ; **Ptas. UNA!** Se ven per tot arreu.

DIETARIOS Desde 1 á 4 pesetas. | **ALMANAQUE SEMANAL** Precio 2 reales.

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE
 ó sea
PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR DE LA VIDA PRÁCTICA

Los compradores del Almanaque tienen participación en el billete entero de la Lotería de Navidad número **10,179** con arreglo á las condiciones que se anuncian en la página 444 del Almanaque.
 Ptas. 1'50 á la rústica y Ptas. 2 encuadernado.

MANUAL DE MEDICINA, DE HIGIENE, DE CIRUGÍA Y DE FARMACIA DOMESTICA por **DEHAUT**

Obra al alcance de todo el mundo é indispensable á todas las familias, enseñando: Lo que debe hacerse para curar las enfermedades crónicas; Los medios de remediar los accidentes más comunes; La composición y propiedades de remedios usuales muy eficaces.
 Un tomo 8.º encuadernado en tela Ptas. 2.

BARCELONA Á LA VISTA

Album de 192 fotografías de la Capital y sus alrededores encuadernado con artística cubierta.
 Precio Ptas. 8.

1899 **ALMANACH** 1899
 → DE ←

LA CAMPANA DE GRACIA

Sortirá lo próxim dijous día 15

L' **ALMANACH** es lo resum polítich dels aconteixements del any.
 Infinitat de caricaturas ilustran las planas del Almanach. Cuberta al cromo.
 Preu com sempre **DOS RALETS.**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certifiat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

TIPOS POPULARS

Li dihua en Sarasate,
y en vritat no té rival

per recorre ab molt salero
tota la escala animal.